

AMICUS CURIAE

referitor la dosarul 349E/2017 al Curții Constituționale,
cu termen de transmitere a punctelor de vedere până la 7 februarie 2017

depus de Asociația Funky Citizens

*

1. Organizația semnatară cunoaște faptul că, din punct de vedere procedural, nu are calitatea de intervenient (parte) în acest contencios constituțional. Tocmai de aceea, formulează prezentul *amicus curiae*, instituție juridică distinctă de cea a intervenției, recunoscută ca atare de instanțele din sistemele de drept de tip *common law*, dar și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Prin *amicus curiae* le este permis celor care au expertiză într-un anumit domeniu să ajute instanța, ca „prieteni ai instanței,” furnizând, cu rol consultativ, informații/observații relevante pentru soluționarea unei cauze importante.

Curtea Constituțională a României, prin propria sa jurisprudență, a recunoscut și consacrat instituția juridică *amicus curiae*, prin Decizia CCR 447/2013.

2. Prezentul *amicus curiae* este formulat în sprijinul sesizării formulate de Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) cu privire la existența unor conflicte juridice de natură constituțională (art. 146, lit. e) din Constituție) între autoritatea executivă (Guvernul) și autoritatea legislativă (Parlamentul), respectiv autoritatea judecătorească (CSM).

Dosarul 349E/2017 al Curții Constituționale s-a constituit în urma sesizării formulate de dna judecător Mariana Ghena, președinta Consiliului Superior al Magistraturii, pe baza lucrării 2656/1 februarie 2017 din ordinea de zi a plenului CSM, având termen de depunere a punctelor de vedere până la 7 februarie, conform unei comunicări citate de Agerpres.

Argumentele pe care le aducem în atenția Curții Constituționale (CCR) sunt parțial diferite de cele oferite de CSM, deoarece și finalitatea demersului nostru este ușor diferită de cea urmărită de CSM.

Prin acest *amicus curiae*, nu ne pronunțăm față de celelalte argumente ale CSM ori ale altor autorități care au intervenit în dosarul deja constituit ori au depus sesizări cu obiect similar.

3. CSM consideră că, prin adoptarea Ordonanței de Urgență nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (OUG 13), Guvernul a încălcat principiul separației puterilor în stat, consacrat la art. 1, alin. 4 din Constituție, respectiv că adoptarea OUG 13 s-a făcut cu încălcarea cerințelor impuse prin art. 115, alin. 4 din Constituție, potrivit cărora:

- Art. 1 - (4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.
- Art. 115 - (4) Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență numai în situații extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, având obligația de a motiva urgența în cuprinsul acestora.

De asemenea, CSM arată că Guvernul a încălcat principiul separației puterilor în stat tocmai prin nesocotirea gravă a rolului de avizare a proiectelor de acte normative care privesc activitatea autorității judecătorești, rol conferit CSM prin art. 133, alin. 1 și art. 134, alin. 4 din Constituție și prin art. 38, alin. 3 din Legea 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, potrivit cărora:

- Art. 133 - (1) Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției.
- Art. 134 - (4) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului sau de garant al independenței justiției.

- Art. 38 - (3) Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești.

În cele din urmă, prin sesizarea din 1 februarie 2017, CSM vă solicită „dispunerea măsurilor [...] necesare și utile pentru restabilirea ordinii constituționale [în sensul lipirii OUG 13] de orice efect juridic.”

*

4. Această cauză are o importanță substanțială pentru organizația noastră, întrucât activitatea noastră se circumscrie nu doar respectării principiului separației puterilor în stat, ci și respectării principiului supremației legii, conform art. 1, alin. 5 din Constituție, potrivit căruia:

- Art. 1 - (5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

În speță, se pune problema lipirii de orice efect juridic a unui act normativ (OUG 13) adoptat prin încălcarea principiului separației puterilor în stat și prin nesocotirea gravă a legilor în vigoare. Alături de încălcarea procedurii de avizare din partea CSM, considerăm că Guvernul a încălcat și prevederile art. 7, alin. 2, alin. 4 și alin. 10, lit. d) din Legea 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, potrivit cărora:

- Art. 7 - (2) Anunțul referitor la elaborarea unui proiect de act normativ va fi adus la cunoștința publicului, în condițiile alin. (1), cu cel puțin 30 de zile lucrătoare înainte de supunerea spre avizare de către autoritățile publice. [...]
- Art. 7 - (4) La publicarea anunțului, autoritatea administrației publice va stabili o perioadă de cel puțin 10 zile calendaristice pentru proiectele de acte normative prevăzute la alin. (2), pentru a primi în scris propuneri, sugestii sau opinii cu privire la proiectul de act normativ supus dezbaterii publice.
- Art. 7 - (10) Dezbaterile publice se vor desfășura după următoarele reguli: [...]
d) în termen de 10 zile calendaristice de la încheierea dezbaterii publice se asigură accesul public, pe site-ul și la sediul autorității publice responsabile, la următoarele documente: minuta dezbaterii publice, recomandările scrise colectate, versiunile îmbunătățite ale proiectului de act normativ în diverse etape ale elaborării, rapoartele de avizare, precum și versiunea finală adoptată a actului normativ.

În mod normal, Guvernul avea obligația să aștepte și să ia în considerare avizul CSM cu privire la proiectul de act normativ care a fost adoptat în seara zilei de 31 ianuarie, respectiv să adopte actul normativ abia după împlinirea termenului de 10 zile calendaristice de la data consultării publice pe care Ministerul Justiției a organizat-o la 30 ianuarie.

5. Recunoaștem că o parte din argumentele trecute în revistă pot fi considerate drept motive de neconstituționalitate extrinsecă în privința actului normativ adoptat de Guvern (OUG 13). Dar, dincolo de acestea, am trecut în revistă și argumente privind nelegalitatea modalității de adoptare.

Întrucât Curtea nu a fost sesizată în acest dosar cu privire la neconstituționalitatea actului normativ, ci cu privire la conflictul juridic de natură constituțională generat prin modalitatea de adoptare, nici noi nu facem referire la „neconstituționalitatea extrinsecă.”

Reținem că, pentru speța de față, nu conținutul OUG 13 a generat conflictul juridic de natură constituțională sesizat de CSM, ci chiar modalitatea de adoptare, cu încălcarea principiilor constituționale și a legilor în vigoare.

6. Considerăm că Guvernul a exhibit un comportament neconstituțional, prin înlănțuirea acțiunilor de nesocotire a Legilor 52/2003 și 317/2004, care au culminat cu încălcarea art. 115, alin. 4 din Constituție. În opinia noastră, acest comportament al Guvernului reprezintă încălcări ale principiului separației puterilor și principiului supremației legii, prevăzute de art. 1, alin. 4 și alin. 5 din Constituție.

Prin urmare, conform principiului *fruit of the poisonous tree* (dacă rădăcinile și trunchiul unui pom sunt otrăvite, atunci și poamele sale sunt otrăvite), considerăm că sancțiunea aplicabilă ar

trebui să fie anularea integrală a actului normativ (OUG 13) care reprezintă, în opinia noastră, produsul ilicit al comportamentului exhibit de Guvern.

7. Față de utilizarea sintagmei „anularea integrală” (diferită de cea utilizată de CSM, care se referă la „lipsirea de orice efect juridic”), amintim că ordonanțele de urgență au o natură duală. În calitatea lor de acte administrative (emise de o autoritate executivă), ordonanțele de urgență sunt anulabile de către instanțele de contencios administrativ.

Pentru conflictele juridice de natură constituțională, considerăm că instanța de contencios constituțional îndeplinește rolul unei instanțe de contencios meta-administrativ. Considerăm că stabilirea unei astfel de competențe materiale este consecventă cu prevederile art. 3. alin. 2 din Legea 41/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale: „În exercitarea atribuțiilor care îi revin, Curtea Constituțională este singura în drept să hotărască asupra competenței sale.”

În acest rol și cu această competență, Curtea Constituțională ar putea decide anularea integrală a OUG 13, sancționând în mod nemijlocit comportamentul neconstituțional al Guvernului. O astfel de decizie ar depăși jurisprudența de până acum a Curții Constituționale, prin care s-a limitat la indicarea comportamentului de urmat de către autoritatea care a generat un conflict juridic de natură constituțională. Dar, o astfel de recalibrare a jurisprudenței pare necesară în fața comportamentului exhibit de Guvern, pentru că, așa cum arăta judecătorul constituțional Tudorel Toader, „prin controlul efectuat, [Curțile Constituționale] previn aspirațiile despotice ale majorității aflate la guvernare.”

*

8. Conform motivelor expuse, organizația semnatară consideră că există temeieri de fapt și de drept pentru constatarea existenței unui conflict juridic de natură constituțională între autoritatea executivă (Guvern) și autoritatea judecătorească (CSM), conflict generat de comportamentul neconstituțional al Guvernului, în înlănțuirea de acțiuni care a culminat cu adoptarea OUG 13. Apreciem că acest comportament al Guvernului a încălcat principiul constituțional al separației puterilor în stat și principiul constituțional al supremației legii, motiv pentru care considerăm că remedierea situației se poate face dacă, prin decizia pronunțată de Curtea Constituțională, se va anula integral Ordonanța de Urgență nr. 13/2017, cu rezultatul lipirii de orice efecte juridice a acesteia și cu repunerea tuturor părților în situația existentă în dimineața zilei de 31 ianuarie 2017.

Elena-Alexandra Calistru,
Președinte
Asociația Funky Citizens

București, 7 ianuarie 2017

Contact: +40723.627.448// elena@funky.org // Bd. Pache Protopopescu 9, sector 2, București